

Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020

Paratowyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan yr Is-adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Dirprwy Weinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi barn deg a rhesymol am effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020

Julie Morgan
Y Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

07 Hydref 2020

RHAN 1

1. Disgrifiad

Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020:

- Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005;
- Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015

Mae'r Rheoliadau'n gwneud diwygiadau sydd â'r bwriad o gynorthwyo'r sector gofal cymdeithasol plant i reoli effeithiau'r syndrom anadlol aciwt difrifol coronafeirws 2 (SARS-CoV-2) ("pandemig y coronafeirws") yng Nghymru. Mae'r newidiadau'n blaenoriaethu anghenion plant, gan lacio rhai rhwymedigaethau gweinyddol a gweithdrefnol i gefnogi'r gwaith o ddarparu gwasanaethau plant ond cynnal mesurau diogelu priodol mewn amgylchiadau mor eithriadol a deuant i rym ar 1 Tachwedd 2020.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Cynhaliwyd ymgynghoriad dros gyfnod o bedair wythnos a ddechreuodd ar 27 Gorffennaf ac a ddaeth i ben ar 24 Awst 2020. Ceir manylion am y cyfnod ymgysylltu hwn yn adran 5 isod.

Oherwydd brys y sefyllfa sy'n gysylltiedig â pandemig COVID-19, cymeradwywyd hawddfreintiau dros dro mewn perthynas â rhai rhwymedigaethau gweinyddol a gweithdrefnol sy'n gysylltiedig â'r broses asesu a chymeradwyo darpar fabwysiadwyr.

Bydd yr offeryn yn rhoi'r effaith ddeddfwriaethol i'r hawddfreintiau hyn am gyfnod penodedig, ac yn rhoi hyblygrwydd ychwanegol i awdurdodau lleol, darparwyr a gwasanaethau gyflawni dyletswyddau statudol wrth gynnal mesurau diogelu priodol. Mae'r rhain yn newidiadau risg isel i leddfu dyletswyddau gweinyddol a gweithdrefnol, ac maent yn ofynnol er mwyn sicrhau bod gofal cymdeithasol plant yn sefydlog yn ystod y pandemig.

Mae Llywodraeth Cymru wedi rhannu'r newidiadau arfaethedig sydd i'w gwneud drwy'r Rheoliadau yn eang gyda'r sector gofal cymdeithasol plant drwy randdeiliaid allweddol i ymgynghori a rhybuddio bod newidiadau'n dod i rym.

Daw'r Rheoliadau i rym ar 1 Tachwedd 2020 i sicrhau bod plant sy'n agored i niwed yn cael eu diogelu'n briodol yn ystod pandemig COVID-19. Bydd y Rheoliadau'n peidio â bod yn effeithiol ar 31 Mawrth 2021. Gellir dwyn y dyddiad hwn ymlaen os bydd y sefyllfa'n gwella.

3. Cefndir deddfwriaethol

Mae'r Rheoliadau'n cael eu gwneud o dan y pwerau a roddwyd i Weinidogion Cymru gan adrannau 9(1)(a), 140(7) ac (8) a 142(5) o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 ac adrannau 87 a 196(2) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Bydd y Rheoliadau hyn yn dilyn y weithdrefn negyddol.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae'r Rheoliadau yn gwneud diwygiadau i ddwy set o Reoliadau i lacio a diwygio gofynion a osodir oddi tanynt.

4.1 Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 (O.S. 2005/1313 (Cy. 95)) ("Rheoliadau 2005")

Mae Rheoliadau 2005 yn nodi'r broses ar gyfer asesu addasrwydd pobl i fabwysiadu plentyn ac addasrwydd plant i gael eu mabwysiadu.

Mae rheoliadau 3 i 8 o'r Rheoliadau yn gwneud diwygiadau i Reoliadau 2005; dyma'r newidiadau a gaiff eu gwneud:

- Diwygiadau i'r broses gymeradwyo ar gyfer darpar fabwysiadwyr er mwyn galluogi cam 1 a cham 2 o'r broses asesu i redeg ar yr un pryd. Mae hyn yn golygu y gellir casglu gwybodaeth y mae'n rhaid ei chasglu ar hyn o bryd yn ystod cam 1 o'r broses gymeradwyo yn ystod cam 2.
- Llacio'r amserlen ar gyfer cymryd camau penodol. Mae amserlenni ar gyfer cam un a cham dau o'r broses o 2 fis (cam 1) a 4 mis (cam 2) yn parhau i fod ar waith ond dim ond pan fo'n rhesymol ymarferol y mae'n ofynnol i asiantaethau fodloni'r amserlenni.
- Mae'r terfyn o 6 mis ar yr amser y gall darpar fabwysiadwr ei adael rhwng cam 1 a cham 2 yn parhau, ond dim ond pan fo'n rhesymol ymarferol y mae'n ofynnol i fabwysiadwyr gadw at y terfyn amser.

4.2 Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015 (O.S. 2015/1818 (W. 261)) ("Rheoliadau 2015")

Mae Rheoliadau 2015 yn gwneud darpariaeth ynghylch rhwymedigaethau awdurdod lleol mewn perthynas â chynllunio, lleoli ac adolygu'r gofal a'r cymorth a ddarperir i blentyn sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod hwnnw yn unol â Rhan 6 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Mae rheoliad 8 o'r Rheoliadau yn diwygio Rheoliadau 2015 i ymestyn y cyfnod (o 16 i 24 wythnos) pan gaiff person sy'n perthyn i blentyn neu sy'n gysylltiedig â phlentyn fel arall gael cymeradwyaeth dros dro i weithredu fel rhiant maeth awdurdod lleol ar gyfer y plentyn hwnnw.

4.3 Dod i ben

Yn ddarostyngedig i reoliadau 9 a 10, mae'r diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau yn peidio â bod yn effeithiol ar 31 Mawrth 2021.

4.4 Arbedion: asesiadau addasrwydd

Mae rheoliad 10 o'r Rheoliadau yn cynnwys darpariaeth arbed fel bod yn rhaid i asiantaeth fabwysiadu sydd, ar 31 Mawrth 2021, yn y broses o asesu addasrwydd darpar fabwysiadwr yn unol â Rhan 4 o Reoliadau 2005, barhau fel petai'r diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau yn parhau mewn grym.

5. **Ymgynghoriad**

Cyhoeddwyd ymgynghoriad pedair wythnos ar wefan Llywodraeth Cymru rhwng 27 Gorffennaf a 24 Awst 2020. Rhannwyd negeseuon e-bost ar wahân hefyd a oedd yn cynnwys dolen we'r ymgynghoriad gyda rhanddeiliaid allweddol ar draws y sector gofal cymdeithasol i blant gan gynnwys:

- Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol
- Penaethiaid Gwasanaethau Plant
- Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
- Prif Benaethiaid Rhanbarthau Mabwysiadu
- Comisiynydd Plant Cymru
- CLILC
- Adoption UK Cymru
- Y Rhwydwaith Maethu
- Cymdeithas Mabwysiadu a Maethu Cymru
- Cymdeithas Blant Dewi Sant
- Consortiwm Comisiynu Plant yng Nghymru
- Arolygiaeth Gofal Cymru
- Plant yng Nghymru

Bydd yr ymgynghoriad yn cael ei gyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru maes o law a gellir ei weld drwy <https://llyw.cymru/rheoliadau-mabwysiadu-maethu-cymru-diwygiadau-amrywiol-coronafeirws-2020>

6. **Asesiad Effaith Rheoleiddiol**

Mae'r angen am y Rheoliadau wedi'i nodi fel rhan o'r cynllunio wrth gefn ar gyfer materion a allai godi o ledaeniad COVID-19. Oherwydd yr amser cyfyngedig sydd ar gael i baratoi Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020 a bod y newidiadau a wnaed yn rhai dros dro (llai na 6 mis), ni luniwyd Asesiad Effaith Rheoleiddiol.

Er mai awdurdodau lleol sy'n gyfrifol am y system gofal cymdeithasol i blant, ni ragwelir y bydd y newidiadau arfaethedig yn arwain at unrhyw gostau ychwanegol helaeth na newidiadau sylweddol i arferion gwaith.

Mae anghenion busnesau yn y sector gofal cymdeithasol ar hyn o bryd wedi'u hystyried wrth baratoi'r Rheoliadau; bydd y diwygiadau'n lleihau neu'n dileu beichiau ar asiantaethau a'u bwriad yw cefnogi gwasanaethau gofal cymdeithasol plant i gyflawni eu rhwymedigaethau statudol yn fwy hyblyg yn ystod y pandemig.

Prawf o Effeithiau Penodol

Y Gymraeg

Nid oes unrhyw oblygiadau effaith cadarnhaol nac andwyol ar y Gymraeg.

Hawliau Plant

Ni nodwyd unrhyw wrthdaro â Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ac nid oes unrhyw effeithiau negyddol ar blant a phobl ifanc; mae'r rhan fwyaf o'r darpariaethau'n effeithio'n gyfan gwbl neu'n bennaf ar wasanaethau i oedolion. Cynhyrchwyd Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant (CRIA) ar yr adeg y cymeradwywyd y hawddfrait dros dro i Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 ar ddechrau'r pandemig.

Preifatrwydd

Nid oes unrhyw oblygiadau effaith ar faterion preifatrwydd.

Asesu'r Gystadleuaeth

Prawf hidlo'r gystadleuaeth	
Cwestiwn	Rhowch \checkmark neu X
C1: Yn y farchnad neu'r marchnadoedd y bydd y rheoliad newydd yn effeithio arni/arnynt, oes gan unrhyw gwmni gyfran o fwy na 10% yn y farchnad?	x
C2: Yn y farchnad/marchnadoedd y mae'r rheoliad newydd yn effeithio arni/arnynt, a oes gan unrhyw gwmni dros 20% o gyfran y farchnad?	x
C3: Yn y farchnad/marchnadoedd y mae'r rheoliad newydd yn effeithio arni/arnynt, a ydy'r tri chwmni mwyaf, gyda'i gilydd, yn cynrychioli o leiaf 50% o'r farchnad?	x
C4: Fyddai'r costau rheoleiddio'n cael llawer mwy o effaith ar rai cwmnïau na'i gilydd?	x
C5: Ydy'r broses reoleiddio'n debygol o effeithio ar strwythur y farchnad, gan newid nifer neu faint y busnesau/sefydliadau?	x

C6: Fyddai'r broses reoleiddio'n arwain at fwy o gostau sefydlu i gyflenwyr newydd neu gyflenwyr posib, a'r rheini'n gostau nad oes yn rhaid i gyflenwyr presennol eu hysgwyddo?	x
C7: Fyddai'r broses reoleiddio'n arwain at fwy o gostau parhaus i gyflenwyr newydd neu gyflenwyr posib, a'r rheini'n gostau nad oes yn rhaid i gyflenwyr presennol eu hysgwyddo?	x
C8: A oes newidiadau technolegol mawr yn digwydd o fewn y sector?	x
C9: A fyddai'r rheoliad yn cyfyngu ar allu cyflenwyr i ddewis pris, ansawdd, amrywiaeth neu leoliad eu cynnyrch?	x

Mae'r prawf hidlo yn dangos nad yw'n debygol y bydd y rheoliad yn cael unrhyw effaith niweidiol ar gystadleuaeth. O ganlyniad, ni chynhaliwyd asesiad manwl; felly nid oes asesiad manwl wedi'i gynnal.